

Saksonya Eğitim Planına ilişkin Kılavuz

İnsana hiçbir şey öğretemezsin;
öğrenmeyi ancak kendi içinde
keşfetmesi konusunda yardımcı
olabilirsin.

Galileo Galilei

İmkansız olan, çok kez
henüz hiç kimsenin
denememiş olduğudur.

Johann Wolfgang Goethe

İnsanlık hayret etmeye
devam ettikçe, sıradanlık
zafer ilan edemeyecektir.

Andre Heller

Renkleri duyabilenler,
sadece sesleri
koklayabilenlerdir.

Michael Weisser

Kelebeklerin güldüğünü
duyabilen, bulutların
da kokusunu bilir.

Novalis

Güçler öğretilmez,
ortaya çıkarılır.

Georg Büchner

Hayal gücü bilgiden
daha üstündür.

Albert Einstein

Sevgili Ebeveynler,

Gündüzlü çocuk bakım kurumları (Kindertageseinrichtungen) ve gündüzlü çocuk bakım noktaları (Kindertagespflegestellen), çocukların kendilerini iyi hissetmeleri gereken, arkadaş buldukları, kendilerine oyun oynamak için de yeterince hareket alanı tanıyan bir çerçeve içerisinde güvenlik ve esenliği yaşadıkları yerlerdir. Ayrıca öğrenmenin ve eğitimin de canlı ortamlarıdır. Gündüzlü çocuk bakım kurumları ve gündüzlü çocuk bakım noktaları aile içi eğitim ve terbiyenin yerini almamalı, bilakis eşlik ederek onu destelemeli ve tamamlamalıdır. Çocuklara aile çerçevesinin dışını da deneyimleme olanağı tanıır, çocukları dünyamızın çeşitliliğine adım atma cesaretini göstermeye teşvik eder.

Elbette sizler bilinçle oturduğunuz yerin yakınlarında bir kurum veya bir gündüzlü çocuk bakıcısı tercih ettiniz ve buranın konsepti hakkında bilgi edindiniz. Birçok gündüzlü çocuk bakım kurumunun içerik açısından ve pedagojik açıdan ağırlık verdiği kendine özgü hususlar vardır. Fakat bütün çocuk bakım hizmetlerinin çıkış noktasını Saksonya Eğitim Planı'nda belirenmiş bulunan ve 2005 senesinde de Gündüzlü Kurumlarda Çocukların Desteklenmesine İlişkin Kanun'da da sarsılmaz yerini almış bulunan eğitim görevi oluşturmaktadır. Bu plan söz konusu kurumların çalışmalarını sınırlandırmamakta ve fakat bir temel oluşturarak yol göstermekte ve önemli eğitim konularını belirlemektedir. Okulların yerine getirmesi gereken koşullar açısından yol göstermekte ve ayrıca da yaşam boyu öğrenmenin temellerini oluşturmaktadır.

Eğitim yalnızca aile ve çocuk bakım kurumları veya çocuk bakım noktalarının aynı amacı gütmeleri durumunda başarılı olabilir. Bu ne-

denle elinizdeki bu kitapçıkla Saksonya Eğitim Planını anlatmak ve bu planın hedefleri ve içerikleri hakkında sizlere genel bir bilgi çerçevesi sunmak niyetindeyiz. Bu planda ulaşılmamasına çalışılan hedefler ve koşullardan oluşan bir katalog bulunmamakta, daha ziyade bir konu dermesinin yanı sıra eğitimciler ve çocuk bakımı çalışanlarının pedagojik faaliyetleri için öneriler sunulmaktadır. Çıkış noktası çocuğun güçlü yanlarını göz önüne alan, çocuğun biricik, küçük bir kişilik olarak değerini takdir eden temel bir çocuk anlayışıdır. Çocuğun, yetişkinlerin desteğiyle ve başka çocuklarla sürekli irtibat halinde olarak dünya hakkında kendi tasavvurunu oluşturabilecek ve olumlu bir özdeğer hissi temelinde kendi olanaklarını deneyerek tecrübe edebilecek yeterliliğe sahip olması istenmektedir. Burada hedeflenen, yetişkinlerin çocuklara kendi yaşama bakış açılarını ve kendi deneyimlerini "öğretmeleri" değil, daha ziyade çocuğun pedagojik uzmanlar ve diğer çocuklarla karşılıklı etkileşim halinde keşiflerde bulunmasıdır. Bu kitapçıkta (Begleitheft) bunu bir örnek olarak izah etmeye çalışacağız.

Eğitim Planı yeni bakış açılara vurgu yapmış, eğitim konuları ve pedagojik yaklaşımlar hakkında tartışmalara yol açmıştır. Birçok ebeveyn bu bakımdan olumlu bir yaklaşım sergilemiştir. Elbette sizleri de Eğitim Planı hakkında düşünmeye ve tavrı almaya davet ediyoruz. Bu noktada çocuk bakım kurumuyla veya bakıcı annemle / bakıcı babayla iyi bir iletişim kurmanız çok önemlidir. Yasayla garanti altına alınmış bulunan katılım hakkınızı kullanarak gündüzlü çocuk bakım kurumunun veya çocuk bakıcısının görevlerini yerine getirmesine siz de katkıda bulunun. Eğitim Planı'nın tam metnini aşağıdaki adreste bulabilirsiniz: www.kita-bildungsserver.de.

Harfler ve İsimler

Oyun içerisinde öğrenmek, Celina 5 Yaş

Birkaç günden beri Celina her fırsatta adını kağıda yazıyor. Başarisından ötürü çok gurur duyuyor ve harflere karşı oldukça ilgili.

Bir Salı günü sabahı, Celina Saat 8.00'e doğru kreşe geliyor. Son günlerde sık sık olduğu gibi, masaya oturuyor ve adını yazıyor. Fakat bugün çok daha fazlasını yapıyor. Eline bir kalem ve üzerine yazı yazmış olduğu kağıdı alıyor ve "Hemen geri döneceğim!" açıklamasını yaparak odadan çıkıyor. Onun gitmesine izin veriyor ve heyecanla geri dönmesini bekliyorum. Yan odadan, Celina'nın gelen anne ve babalara "Aynen benim yaptığım gibi!" isimlerini yazdığını, onları sıraladığını duyuyorum. Ardından oradan ayrılıyor. Yaklaşık 10 dakika sonra tekrar geri dönüyor ve bana kağıdını gösteriyor. Celina toplam sekiz isim toplamış. Hayretler içerisinde kalıyorum ve isimleri yüksek sesle okuyorum. Gelen herkese büyük bir gururla bu hazinesini gösteriyor.

Tam Celina'nın artık işini tamamlamış olduğunu düşündüğüm an, güzel bir ders alıyorum.

Yan odada kendisine sessiz bir yer arıyor. Daha sonra renkli kalemlerle aynı olan tüm harflerin üzerinden geçmeye başlıyor. Sessizce onun yanına oturuyor ve onu izlemeye başlıyorum. Onun düzen sistemini algılıyorum ve heyecanla ne olacağını bekliyorum. Ve gerçekten de! Tüm harflerin üzerinden geçtikten sonra, bana elde ettiği sonucu açıklıyor. "Bu harf çok sık (e), ve bu harf de (n) ve bu harf (c) hiç fazla boyanmamış ...!"

Büyük bir dikkatle onu dinliyor ve şöyle düşünüyorum:

"Ne büyük bir başarı!"

Şimdi benim de oraya adımları yazmama izin veriyor...

Katharina B., Eğitimci

Özet Eğitim Planı:

"Bu eğitim planında esas olan eğitim kavramı, kendi kendine eğitim düşüncesinde toplanmaktadır. Eğitim, kişilerin birbirlerinden farklı olan algılama, düşünme ve hareket şekillerinin genel gelişimleri üzerinde etkili olan bütünsel, kapsamlı bir süreç olarak ele alınmaktadır. Buna göre eğitim, öğrenmekten çok daha fazlasıdır."

Saksonya Eğitim Planında esas olan eğitim anlayışı hangisidir?

Celina'nın oyun hadisesi ile bu durum belirginleştirilmek istenmektedir.

Her çocuk ilk andan itibaren, çevresine kendi gücü ve kendi çizmiş olduğu strateji ve yollarla uyum sağlamaya, onlarla temas kurmaya ve tecrübe edinmeye çalışır: Celina'nın gelen anne ve babalara giderek, onlardan isimlerini yazmalarını rica ettiğini gördük. Çocuklar kendi istekleri ile öğrenirler ve öğrenirken gelişirler. Celina'dan kimse yaptığı bu faaliyeti yapmasını istememiştir, bunu tamamen kendi isteği ve ilgisi doğrultusunda yapmıştır.

Celina her çocuk gibi, kendisine hayatın içerisinde bir yön çizmede, onları keşfetmede ve kendisi için kullanılabilir hale getirmesinde yardımcı olan çok yönlü algılama olanaklarına sahiptir. Bu sayede Celina anne ve babaların onun amacını gerçekleştirmesinde faydalı olabileceğini algılamıştır, çünkü onlar yazmayı biliyordu. Harflerle ilgili yaptığı bu faaliyetin devamında Celina ilk etapta dağınık ve karmaşık görünen çok sayıdaki bu izlenimi sınıflandırma gereksinimi duymuştur. Bu ihtiyaç açısından olayı ele aldığımızda, anne ve babalara "yazıyı yazdırmak" Celina'ya yetmemiştir. Sessiz bir yere oturmuş ve harfleri kendi sistemine göre sınıflandırmaya başlamıştır. Henüz bu noktada bile çocukların bireysel tür ve şekilde üstesinden gelebildikleri muhteşem başarılar elde edebildikleri görülmektedir.

Bunu yaparken o ana kadar olan potansiyellerini ve becerilerini kullanıyorlar, yani bu olayda harflerin yazılması, motiflerin sınıflandırılmasını ve iletişimi kullanıyorlar. Celina artık amaçları için bu becerilerini birleştirebilecek durumdadır: Böylelikle örneğin, çeşitli harfle-

rin isimlerin içerisinde farklı miktarlarda bulunduğu farkına varmakta ve böylelikle kendine özgü bir düzen sistemi oluşturmaktadır.

Aynen Celina'da olduğu gibi çocuklar kelimenin tam anlamı ile onları algılayabilmek için motifleri gerektiği kadar uzun ele alabilmeli ve inceleyebilmelidir. Bunun için nesnelere inceleme ve amacının temeline inebilmek için çok yönlü olanaklar gerekmektedir. Çocuklar bunu gerçekleştirebilmek için bunları teşvik eden zengin bir öğrenme ortamına ihtiyaç duymaktadır. Her bir çocuğun ilgili bilgi mevcudunun ne denli derinine inebileceği, özellikle çocuğun bilgi edinmek için sahip olduğu süreye ve çocukların hangi bilgileri öğrenebileceği hususunda belirleyici kararın verilmesine iştirak eden yetişkinlere bağlıdır.

Celina, eğitmenin onun binanın içerisinde serbest hareket edebileceğine olan güveninden istifade etti, amacı için yeterli zaman ve malzemeye sahipti ve eğitmeninin Celina'nın kendine özgü tüm eğitim sürecini görme yönündeki hassasiyetinden destek aldı. Her bir çocuğun kendini ifade etme olanağını görmesi ve bunu geliştirmesi, her bir çocuğun kendi "yüzlerce dili ile" dünyayı, birlikte yaşadığı insanları ve bizzat kendini anlayabilmeyi öğrenmesi büyük oranda yetişkinlere bağlıdır.

Celina bunu yaparken eğlendi, mutlu oldu ve bundan tamamen memnun kaldı. Gelen geçen herkese "hazinesini" gösterdi. Yaptığı işte ve kendini çevreleyen nesnelere bir anlam buluyor. Bu esas doğrultusunda faaliyetler ve nesnelere Celina için subjektif, yani bireysel bir anlam kazanmakta ve böylelikle onun bilgi birikimine daha kolay bir şekilde yerleşebilmektedir.

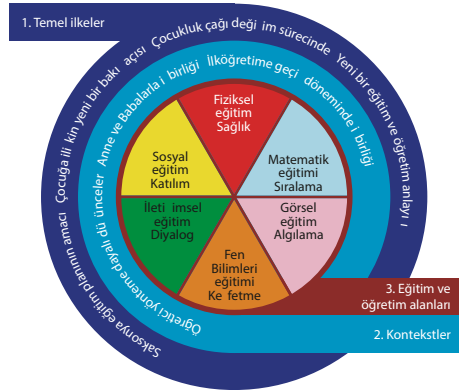
Tüm çocuklar kimliklerini diğer çocuklar ve yetişkinler ile olan kavgalarında, kendilerini çevreleyen dünyadaki nesnelere ile olan çekişmelerinde geliştirirler ve kendi becerilerini, karşılıklı değiş tokuş yoluyla diğerlerinin becerileri vasıtasıyla geliştirirler. Tam bir gelişim için tüm çocuklar yetişkinlerin takdirine ve anlayışına ihtiyaç duyarlar. Tüm yetişkinler aynen Celina'nın eğitimci gibi, hayret edebilmeli, dikkatli bir şekilde dinleyebilmeli ve çocukların başarılarını kabul edebilmelidir. Çocuksu hareketleri mutluluk ve açıklık ile karşılayabilecek yetişkinlere ihtiyaç duyulmaktadır. Bu temel tutumdaki pedagojik hareket, çocukları kendi kendilerine eğitim sürecinde desteklemekte ve onlara, aynen Celina'da olduğu gibi, kendi fikirlerini ve planlarını gerçekleştirme imkanı tanımaktadır.

Saksonya Eğitim Planı nasıl oluşturulmuştur?

Aşağıda yer alan grafiklerde, eğitim planının bölümleri, esasları, eğitim alanları ve kontekstler gösterilmiştir. Saksonya Eğitim Planı altı eğitim alanını tanımlamaktadır (Somatik Eğitim, Sosyal Eğitim, Komünikatif Eğitim,

Estetik Eğitim, Fen Bilimleri Eğitimi ve Matematiksel Eğitim). Her bir eğitim alanı, alan ile ilgili bir giriş yapıldıktan sonra, yön gösteren terimler yardımı ile tanımlanmaktadır ve yön gösteren her bir terimin altında somut pratik konular yer almaktadır.

Eğitim planı, eğitim alanlarını farklı şekilde tanımlıyor olmasına rağmen, pedagojik günlük hayatta bunların birbirinden ayrı olarak ele alınması mümkün değildir, zira çocukların gelişimi kompleks bir şekilde gerçekleşmektedir. Eğitim süreçleri daima aynı anda birden fazla alana hitap etmektedir, fakat bu, her günlük olağan durumda her bir eğitim alanının eşit oranda görülebilmesi anlamına gelmemektedir. Öğrenme durumlarının çeşitliliği, bu görünen dengesizliği tekrar gidermektedir. Aşağıda yer alan örnekler, bu durumu belirginleştirecektir.

Yemeği vantilatörde soğutma

Öğle yemeğinde iki yaşındaki Luis ile eğitim

Günlerden sıcak bir Temmuz günü, çocuklar öğle yemeği için masanın etrafında toplandı. Kaselerden sıcak ırmik lapasının dumanları yükseliyor. Luis kendisine yemek koyuyor.

Çok dikkatli bir şekilde, kollarını uzatmış ve ciddi bir ifade ile bir kepçe lapayı kendi tabağına aktarıyor. Bazı çocuklar tabaklarına doğru üflemeye başlıyor. Luis tadına bakıyor ve kaşığını "yemeğin çok sıcak olduğunu" ifade ederek bırakıyor. Arkadaşı Paul'de aynısını yapıyor.

Luis tamamen sessiz bir şekilde duruyor ve gözleri, bu sıcak günde çocukları biraz olsun serinletmek amacıyla çalışmakta olan yerdeki vantilatöre yöneliyor.

Hayranlıkla dönmekte olan alete bir süre bakıyor. Luis aniden ayağa kalkıyor ve tabağını iki eliyle tutarak güvenli bir şekilde vantilatöre götürüyor. Vantilatörün önünde duruyor ve alete bakıyor. Eğitmen meraklandı ve sordu: "Ne yapıyorsun?".

Özet Eğitim Planı:

"Eğitim, olarak bir çocuğun kendi kendine eğitimi ve aktif öz faaliyeti söz konusu olduğunda yetişkinlerin sorumlulukları ortadan kalkmaz. Tam aksine: Kız ve erkek çocuklarının yaşam dünyası ve bu dünyanın içerisinde edindikleri tecrübeler, söz konusu olan öz kavram için şekillendirici niteliktedir."

Luis'in yanıtı: "Soğuyacak" oluyor ve yere çömeliyor. Bu pozisyonda bir süre duruyor, fakat çok fazla da uzun değil. Lisa ve Paul tabaklarını alarak onun yanına gidiyorlar. Onlar da yemeklerini soğutmak istiyor.

Luis, bu günlük durum içerisinde, ona ait olan yemeği vantilatörde soğutma fikrinin diğerleri tarafından da kullanıldığını görüyor. Böylelikle, sadece diğer çocuklar tarafından onun kabul edilmesini değil, aynı zamanda bir gruba girmeyi ve bu gruptakiler tarafından kabul edilmeyi öğreniyor (Sosyal Eğitim). Çocukların bu ve buna benzer aktiviteleri, hem dilsel açıdan ("Soğuyacak") hem de hareketler (Paul onu taklit ediyor) – (Komünikatif Eğitim) vasıtasıyla iletişim kurmaya vesile oluyor.

Luis yemeğini soğutmak için ayağa kalktığında, amacı genel yemek kurallarını çiğnemek değildi. Yemek yemek istiyor ve kendisi açısından, yemeği soğutmak için etkili olan bir yolu seçiyor.

Temel gereksinimlerini tatmin etme sorumluluğunu üstleniyor (Somatik Eğitim). Eğitimcinin ona bu hareketi yapmasına izin vermesi sayesinde, vantilatörün bu şaşırtıcı kullanım özelliğini keşfediyor. Fiziksel olayları soruşturma şansına sahip, bağlantılı düşünme teşvik edilmekte (Fen Bilimleri Eğitimi). Luis çevresini tüm anlamları ile araştırıyor ve keşfediyor: Duyuma, görme, dokunma... (Estetik Eğitim).

Henüz iki yaşında olan Luis, tabağını doldurabiliyor ve bunu yaparken miktar ve ağırlık kullanıyor. Tabağını taşıırken vücudunun dengeyi sağlıyor ve bunun için gerekli olan güç gereksinimini tahmin etmesi gerekiyor (Somatik Eğitim, Matematiksel Eğitim ve Fen Bilimleri Eğitimi).

Bu ayrıntılı bakış açısı, Luis'in hangi çok yönlü öğrenme tecrübelerini edinmiş olduğunu ve tasvir edilen eğitim alanlarının ne denli kompleks bir bağlantı içerisinde olduğunu gösteriyor – Öğle yemeginde eğitim!

Renkli Folyolar

Materyaller ile tecrübe edinme – üç yaşındaki Luca tarafından icat edildi

Lisa'nın annesi Bayan N..., bize geçen yaz renkli renkli folyolar verdi. Bunları çocuklara materyal olarak sunabilmekten çok mutlu olduk.

Çocuklar ilk önce ilgili bir şekilde folyoların özelliklerini incelediler: Bunlar ne kadar bükülebilir? Onlar kesilebiliyor mu? Üst yüzeyi nasıl hissediliyor? Saydamlar mı, yani karşı tarafı gösteriyorlar mı? – Çocukların öğrenme merakı içerisinde yanıt aradığı bir sürü soru...

Kısa bir süre sonra duyabildiğimiz tek şey çocukların çılgın bir şekilde ve tamamen hayretler içerisinde karmakarışık konuşmaları ve heyecanlı tartışmalarıydı: "Baksana, ben her şeyi kırmızı görüyorum!" – "Ben de mavi görüyorum!"

Daha aynı gün içerisinde, öğleden sonra çocuklar pencerelerimize renkli renkli folyolar yapıştırdılar ve her yeni renk folyosu ile sınıfımızın yerlerinde oluşan renk lekelerini hayretle izledik.

Birkaç gün sonra...

Saat 14.45, derinlerdeki kış güneşi aydınlık bir şekilde rengarenk pencerelerimizden yansıyor. Bazı çocuklar halen ikinci kahvaltısı masasında oturuyor... Luca kahvaltısını bitirdi ve ayağa kalkıyor. Kendisine bir sandalye alıyor, sandalyeyi pencerenin önüne halının üstüne koyuyor ve üzerine oturuyor. Fakat şimdi neden pencereye sırtını vererek oturdu? Görüldüğü kadarıyla onu direkt olarak folyolar özel olarak ilgilendirmiyor. Bunun yerine büyülenmiş bir şekilde yere yansıyan renkli

ışık lekelerini izliyor. Kısa bir süre sonra ayağa kalkıyor, birkaç oyuncak ev yapma tahtalarından alıyor ve bunlarla parlayan şekilleri dolduruyor. Peki ama, amacı ne? Ardından tekrar bir sandalyeye oturuyor ve yapmış olduğu işin sonucunu kontrol edercesine izliyor. Bunu daha birkaç kez yineliyor. İlk önce onu hayretle, fakat büyülenmiş bir şekilde izliyorum ve yaptığı faaliyetin amacını anlamaya çalışıyorum.

Bu arada Saat 15.15 oldu; Diğer gruplardaki çocuklar da geliyor. Hiç kimse onu rahatsız etmiyor, fakat bazıları onu merakla izliyor. On beş dakika sonra Luca ve kız arkadaşı Nora şaşkınlık içerisinde, renkli şekillerin yerlerinin değiştiğini tespit ediyorlar. Bunun için bir açıklama bulma arayışı içerisinde ve Nora artık görülebilen ayı hemen bu durumdan sorumlu tutuyor ve "ay güneşi ittiği için " diyor. Fakat bu durum iki çocuğu çok fazla rahatsız etmiyor, çünkü yerdeki renk lekeleri her durumda ışıklı otoban görevini görüyor! O kadar çok renk! Folyoların renkleri nasıl bir etki yapıyor? Bayan N.'nin sunduğu bu olanak, çocuklara sadece onları meraklandıran bir materyal sağlamıyor, aynı zamanda onları bununla ilgilenmeye teşvik ediyor.

Özet Eğitim Planı:

"Yeni şeyler keşfeden insanlar, soru sorma açısından sınırlı olan, fakat araştırma sürecinde birçok yeni soru ortaya atan küçük şeyleri ele almıştır. Çocuklarda da buna benzer bir durum söz konusudur, çünkü onlar meraklı ve kendilerini direkt olarak çevreleyen doğa, kültür ve dindeki elementler ve fenomenler ile kendi tecrübelerini yaşamaları gerekiyor."

"Ben her şeyi kırmızı görüyorum", "Ben her şeyi mavi görüyorum" ... bunun için bir çıkış noktası hemen bulundu. Böylelikle çocuklarda, daha önceden ne öğretmenlerinin ne de Bayan B.'nin hiç aklına dahi gelmediği fikirler gelişiyor.

Çocukların bilgi edinmesi ve araştırma yapmasının temeli, materyalleri serbest bir şekilde kullanmalarına izin verilmesine dayanmaktadır. Malzemeler ile bağımsız fikir mücadelesi ve tasarım teknikleri için tecrübe edinmek açısından çocukların açık alanlara sahip olmaları ve bunun yanı sıra amaca uygun kullanımı da öğrenebilmeleri gerekmektedir. Folyo hakkında bilgi edindikten sonra çocuklarda yerlerdeki renkli şekiller üzerinde bir ilgi oluştu. Birkaç gün sonra yerdeki renkli ışık lekeleri çocukların ilgilerini teşvik etmeye başladı. Yerdeki renkli şekiller oyuncak ev yapma tahtaları ile dolduruluyor ve çocuklar değişken yansıyan ışığın, şekilleri de değiştirdiğini görüyorlar (Matematiksel Eğitim ve Estetik Eğitim). Çocukların bu faaliyet esnasında aralarında geçen konuşmalar önemlidir, çünkü onlara mevcut olan bilgi ve düşünme ile bağlantı kurma imkanını sağlamaktadır.

Bu esnada ilk önce söz konusu olan çocukların çevrelerindeki fenomenleri "doğru" veya "yanlış" olarak tanımlamaları değildi, söz konusu olan kendilerine ait tecrübelerin arkasında yatan terimler ile bir tanımlama yapmaktı. Yerdeki renkli lekelerden ve konulan tahta kütüklerden böyle "Işıklı Otoban" oluşabiliyor, şekillerin yer değiştirmesinden ise, artık görülebilen ay sorumludur (Sosyal Eğitim, Komünikatif Eğitim, Bilimsel Eğitim ve Somatik Eğitim). Çocukların bunlar için kendi açıklamalarını bulmaları gerekiyorsa, yetişkinlerin onlara destek olması, onları teşvik etmesi ve çocuklara tecrübe edinmeleri için yeterince zaman tanımları önem teşkil etmektedir. Burada çocuklar yeni alanları araştıran bilim adamları gibi hareket etmekte. Böylelikle tezler ve varsayımlar geliştiriyorlar ("Ay güneşi ittiği için"), bunları doğrulukları açısından kontrol ediyorlar ve bunlar sayesinde yine yeni tezler oluşturabiliyorlar.

Eğitmenlerin ve Bayan N.'nin de, çocukların değişkenlik gösteren konularına izin vermesi, çocuklara onlarla birlikte yeni tecrübelerle açıklama bulma olanağını yaratmışlardır. Örneğin folyodan geçen ışığın çok yönlü olarak denenmesi, folyoları boyamak ve yapıştırmak, folyoları mekana yapıştırmak ve mekanı paylaşmak ...

Dünyaları Keşfetmek

Şato – dört yaşındaki Karl tarafından yapıldı

Çocuk grubunda faal çalışan faaliyetler: Elsa odanın mobilyalarını renkli cam taşlarla süslüyor – Laura, Paula ve Caroline yerlere boyama sayfaları döşediler ve hararetili bir şekilde resim yapıyorlar. Renk açısından zengin prensesler, çiçekler ve güneş görülüyor. Ön odada bazı çocuklar Felix'in kumandası altında sandalyelerden, köpük küplerden ve her türlü eşyadan yapılmış bir şatoyu "işgal ettiler" ve bu şatoyu hayali saldırganlardan koruyorlar. Şehrin kenarında yer alan şatoya yapılan ziyaretler, çocuklarda kalıcı etkiler bırakmış gibi görünüyor.

Görüldüğü üzere Karl'de gruplar arasında belirsiz bir şekilde dolanıp duruyor ve belli bir süre sonra bahçeye gittiğinde çok mutlu görünüyor.

Dışarıda onunla tekrar karşılaşıyorum: Kum havuzunda oturuyor, önünde birkaç tane küçük kova ve içerisinde renkli sokak boyama tebeşirleri bulunan büyük bir kap var. Bir çay süzgeci ile gayretli bir şekilde tebeşirleri ren-

deliyor ve küçük kovaların içine incecik tebeşir tozu dökülüyor – pembe, gök mavisi, yeşil, sarı, eflatun ve turuncu. Yanına oturduğumda benim varlığımın neredeyse farkına bile varmıyor. Rendeliyor, üfleniyor ve küçük elleri kaydığında ara sıra alını buruşturuyor. Onu uzun bir süre seyrediyorum. Küçük kovalar dolmaya başlıyor. Kendisine "Renk mi üretmek istiyorsun?" diye soruyorum. Karl sadece başını sallıyor, anlaşılan benimle konuşmak için vakti yok ...

Ardından – Karl küçük kovaları kum havuzundaki büyük bir kum yığınına doğru götürüyor ve şimdi renkli tebeşir tozunu üzerine serpiyor. Pembe daireler, yeşil ve gök mavisi çizgiler, eflatun ve sarı lekeler ve turuncu benekler oluşuyor. Bana dönerek "Bir Şato" diyor.

Özet Eğitim Planı:

"Estetik" terimi sık sık güzellik idealleri ile bağlantılı olarak kullanılmakta, fakat aynı zamanda duygu varlığına ve fonksiyonlarına da açıklama getirmektedir. Bunun dışında doğa ve sanattaki uyumu ve insan anlamında ahengi de içermektedir. Kız ve erkek çocuklarında ise bu, örneğin resimlerle düşündüklerini ve bu düşüncelerini estetik olarak ifade etmek istemeleri ile açıklanabilir."

Şatoya yapılan ziyarette edinilen birçok yeni izlenim gruptaki çocuklarda birbirlerinden farklı fikirler, fanteziler ve aktiviteler ortaya çıkardı. Böylelikle yaşanmışlığın çocukların oyunlarında ne denli farklı şekillerde ele alınabildiğini gözlemleyebiliyoruz. Her bir çocuk edinilmiş olan tecrübeleri kendi fantezisi ile birleştiriyor. Bunu yaparken bilinen bir ko-

nuyu ve böylelikle aynı zamanda mevcut bilgiyi şato ziyaretinden edinilmiş olan yeni kovalar ve yeni içerikler ile kombine ediyor, bunu çok yönlü bir şekilde de gerçekleştiriyor. Bunları farklı şekillerde ele almaları kendisini çocukların farklı ve yaratıcı ifade şekillerinde yansıtıyor, Örneğin, materyal ve nesnelere (renkli cam taşlar) ile tasarlama yaparken veya çocukların değişik roller aldıklarında (prens, şovalye). Örneğin Şato "korunurken", sadece edinilmiş oldukları tecrübelerin alış verişini yapmıyorlar, aynı zamanda mevcut bilgilerinin alış verişini yapıyorlar ve bunları oyun yoluyla daha da geliştiriyorlar.

Karl'ın elinde kum, renkli tebeşir vardı – ve kullanım dışı kalmış eski bir mutfak süzgeci. Ayrıca tecrübe hazinesi olarak kendi içinde taşıdığı "resimler": Evdeki, büyükanne ve büyükbabanın yanında ve elbette kreşteki çocuklar ve öğretmenlerle birlikte yapılan faaliyetlerden edinilen yaşanmışlıklar da vardı. Bu esas üzerinden şato konusunu tamamen kendi bireysel şeklinde işlemiştir. Tebeşiri renklerine göre ayırmıştır (Estetik Eğitim).

Kaç renk varsa, o sayıda küçük kovayı sayarak almış (Matematiksel Eğitim) ve yardımcı gereçlerle renkli toz oluşturmak için üzerine o denli büyük bir zahmeti almıştır (Somatik Eğitim ve Sosyal Eğitim): Hedefe yönelik, dayanıklı ve yüksek konsantrasyon. "Bir Şato" kelimesi ile yaptığından ne kadar gurur duyduğunu ve memnun olduğunu göstermektedir.

Karl bizi hayretler içerisinde bıraktı. Yeni, değişik bir şato oluştu.

Kontekstler

Önceki sayfalarda çocukların günlük yaşamından alınan örnekler ile Saksonya Eğitim Planının eğitim anlayışı ve eğitim planında belirtilmiş olan eğitim alanları tanıtılmıştır. Bunları okurken muhtemelen oluşan izlenim, çocukların eğitiminin sadece hayatın kendi akışı içerisinde gerçekleştiği, sadece çocuktan oluştuğunu ve yetişkinlerin bu esnada çok az aktif olduğunu. Bu gerçeğe de böyle mi?

Bu soruların yanıtları bizi Saksonya Eğitim Planının 3. Bölüme sürüklüyor. Söz konusu bu bölümde kreş eğitimcilerinin görevleri ve günlük bakımda yerine getirilmesi gereken hususlar yer almaktadır. Buna göre pedagojik uzman personelin esas görevi, eğitim süreçlerini gözlemek ve belgelemek yoluyla çocukların aktif eğitim süreçlerine imkan tanımak, metodik didaktik kararlar vermek, aynı zamanda eğitim sürecine katılan herkesle işbirliği yapmaktır.

Gözleme ve Dokümantasyon

Pedagojik çalışmaların esası çocukların eğitim süreçlerini gözlemlemektir. Bu gözlemede ön planda olan soru çocukların somut hazır oluşluklara sahip olup olmadıkları ve bunların içinde buldukları yaşa uygun olup olmadıklarıdır. Önemli olan daha ziyade her bir çocuğun kaynak, güç ve gelişim süreçlerinin ele alındığı, doğruluğu kabul gören ve takdir edici şekilde gözlemlenmesidir.

Çok sayıda gözleme şekli mevcut olsa da, bunların hepsinin ortak hedefi konuları ve çocukların ilgilerini anlamak ve tespit etmektir. Elde edilen istatistiklerin sonucunda duruma bağlı test değeri oluşmamaktadır, daha ziyade her bir çocuk için günlük durumların konteksi içerisinde çok farklı öğrenme hikayeleri oluşmaktadır. Böylelikle eğitimci bireysel gelişim süreçlerinin farkına varabilir ve bunları teşvik edebilir.

Çocuklarda eğitim kademeleri kat edebilmek ve çocukların eğitim süreçlerini daha iyi anlayabilmek için, eğitimcilerin belgelendirme işlemleri uygulamaları çok önemlidir. Yapılan gözlemlerin belgelenmesi eğitimci, çocuklar ve aynı zamanda anne ve babalar arasında kesintisiz bir bilgi alışverişi oluşturur. Çocuklardaki gelişim adımlarının belgelenmesi için çeşitli uygun belgelendirme şekilleri mevcuttur. Bunlar örneğin hikaye olarak yazılan çocukların ifadeleri veya hareketleri olabilir, kroki veya fotoğraf serileri şeklinde olabilir, ayrıca çocuklara ait ürünler olabilir. Bunların karşılıklı olarak alışverişi, tüm

katılımcılara dünyanın çocuklar için nasıl olduğunu öğrenme, kendi faaliyetleri ve ifade şekilleri hakkında konuşma olanağını tanır.

Bu tür ortak bir alışveriş çocuksu gelişimin desteklenmesi esasını oluşturur.

Bunun üzerinde çalışılarak çocuksu eğitim süreçlerinin çerçeve koşulları elde edilir:

- Eğitimi teşvik eden mekanların bilinçli şekilde oluşturulması,
- içerisinde çocuklara yeterli zaman, boş alan ve bağımsızlığın tanındığı günlük yaşamın oluşturulması ve
- eğitimcilerin, çocukların öz aktivitesini teşvik eden, eğitim süreçlerine eşlik eden ve bir çocuk grubu içerisinde birlikte yaşamayı sunan metodik çok yönlü pedagojik çalışmaları.

Celina'nın günlük yaşamının içerisinde alınan, eğitmeni tarafından gözlemlenen ve yazılan küçük oyun dizisi, o an için Celina açısından neyin önemli olduğunu görmemizi sağlamaktadır. Devam eden eğitim süreçlerinde Celina nasıl desteklenebilir? Celina evde neler yapıyor? Bu tür veya benzeri sorular eğitmene, anne ve baba ile diyalog içerisinde olarak Celina için yeni destekleyiciler bulmaya yardımcı olacaktır. Örneğin yan odadaki gibi bir daktilo, mühür kutusu, gazete ve kitaplar veya örneğin kütüphane gibi te-

crübe mekanları, bulunduğu yerde harf arama (Eczane'nin E'si gibi...).

Bu materyallerin ve faaliyet mekanlarının seçiminde, eğitimci Celina'nın harflere karşı ilgisinin bulunduğunu ummaktadır. Fakat aynı zamanda onun renklere ve şekillere karşı ilgili olması da söz konusu olabilir. Bu seçenekler daha sonra uygun şekilde daha da geliştirilebilir. Sunulan materyallerin kullanımı hususundaki kararı çocuk bizzat kendisi verecektir.

Öğrenme erken çocukluk döneminde özellikle oyun esnasında gerçekleşir. Bu çocuklar için henüz işten "dinlenme" veya "boş zaman" şeklinde sınırlanamayan kendi sıra değerine sahip bir faaliyettir. Çocukların ana eğilim faaliyeti olarak oyun oynama, en karmaşık öğrenme şeklidir. Öz aktivite ve öz organizasyon hakkında bilgi edinme, fethetme, aynı zamanda deneyim elde etme olanaklarını sunmaktadır. Çocuklar için bu aktif bir tartışma ve sosyal, mekan materyallerinin ve doğal çevrenin uygun olmasıdır. Çocuklar bu faaliyetlerde yüksek motivasyon ile konuları üzerinde yoğunlaşırlar, roller ve materyaller ile deneyim elde ederler, süreçleri planlamayı öğrenirler, kendilerine ait planları gerçekleştirmeyi ve olanlar hakkında konuşmayı öğrenirler. Bunlar sayesinde okula başlangıç ve hayatın devamında ihtiyaç duyulan kilit bileşenleri (örneğin takım kabiliyeti, sorun çözebilme, iletişim kabiliyeti) elde edersiniz.

Çerçeve koşulları

Metodik-didaktik faaliyet

Oyunlarda sınırları ve kuralları öğreniyorlar, bunlarla baş etmeyi, bunlara bizzat uymayı ve uyulmasına dikkat etmeyi öğreniyorlar. Fakat oyunun yanı sıra çocuklar için günlük hayatın içerisinde başka öğrenme şekilleri de bulunmaktadır. Örneğin çocuk projelerde oyun oynayarak, kendi sorularını takip etmeyi, kendi ilgilerini ifade etmeyi, birlikte proje planlamayı, tasarlamayı ve karar süreçlerine katılması öğrenir. Eğitimci proje çalışmalarında da hiçbir çözüm sunmaz, bunun yerine çocukları eylem ile ilgili öğrenmede öğrenilmiş olanı kullanma ve bağlantılar oluşturmaları hususunda teşvik eder. Çocuklar bu şekilde sadece bilginin uyum sağladığı yöntemleri öğrenmezler, aynı zamanda aralarında işbirliği yapmayı ve farklı fikirleri kabul etmeyi öğrenirler.

Çocukların yaşamındaki en önemli kişiler anneler ve babalardır. Onlar birinci iletişim ortaklarıdır ve çocukların en yoğun ilişki kurdukları insanlardır. Bu bağ çocuklara güven ve koruma sağlamaktadır. Sadece bu esas doğrultusunda yaşamlarının ilk gününden itibaren öğrenebiliyorlar ve ileride beraberlerinde kreşe taşıdıkları ve sürekli olarak geliştirdikleri tecrübeleri ediniyorlar. Bununla beraber bir çocuk için, yeni bir kişiyle de iletişim kurabilmesi ve aile ile kreşin birlikte çocuğun gelişimine ilişkin sorumluluğu üstlenmesi çok önemlidir. Başarılı geçişler oluşturabilmek için, eğitim sürecine katılanların bir eğitim ortaklığı arzulamaları ve oluşturmaları önemlidir. Kreşlerdeki ilk gün veya ilk okul günü, bir çocuğun yaşamında büyük ve geniş kapsamlı anlamlar içeren olaylardır.

Tecrübe mekanlarının çocukların yaşların artması ile birlikte kendilerini geliştirmeleri gerekiyor olsa bile, okula hazırlık sadece son anaokulu yılında başlamaz. Çocukları okula hazırlamanın anlamı özellikle, çocuğun kreşten ilköğretime geçişini aktif bir şekilde oluşturmak demektir. Bu geçiş gerçekleşirse, eğitimler, ilköğretim öğretmenleri ile anne ve babaların beklentileri hakkında bilgi alışverişi yapması ve geçişin oluşturulmasına eşit hakka sahip şekilde iştirak etmesi gerekir.

Geçişin eşit haklar içerisinde oluşturulması, özellikler çocuklar için şu anlama gelmektedir:

- Yeni öğrenme ve yaşam alanlarını tanıma,
- İlişki kurma ve
- Edinilen bilgiyi ve kilit yeteneklerini kullanabilme,

Yetişkinler için ise, şu anlamı taşır:

- Çocukların gelişim süreçlerini tanıma ve buna ortak bir değiş tokuş sağlama,
- Bunun üzerinde çalışarak ortak projelerin oluşturulmasında ortaya çıkan çocukların konularını bulma.

Saksonya Eğitim Planı sadece kreş ve gündüz bakım evlerinin pedagojik uzman personelleri için bir çalışma esası değildir, aynı zamanda anne ve babalara yönelik müşterek eğitim sorumluluğunu üstlenmek ve bir eğitim ortaklığı gerçekleştirmek için bir oryantasyon yardımıdır.

Saksonya Eğitim Planının uygulanmasının anlamı nedir?

- Çocuklar temel ihtiyaçlarının giderilmesine ilişkin sorumluluğu daha fazla üstlenebilir.
- Çocuklar oyun oynamak için boş alanlara, zamana ve yeterli olanaklara sahiptir.
- Pedagojik çalışmaların hedefleri her bir çocuğun bireysel olarak ve çocuk gruplarının gözlemlenmesi suretiyle formüle edilir.
- Dokümantasyonlar esasınca anne ve babalar ile düzenli olarak gerçekleştirilen görüşmelerde çocuğun gelişim durumu, ilgileri ve ihtiyaçları konuşulur.
- Çocukların çevreleri o şekilde donatılmıştır ki, her bir çocuk kendi yaşam ihtiyaçların peşinden gidebilir ve bunu yaparken teşvik edilir.
- Çocuklar kendi günlük hayatlarını birlikte belirliyor ve bunun için sorumluluk da üstleniyorlar.
- Okula hazırlık, doğumla birlikte başlayan bir öğrenme süreci olarak kabul edilmektedir.
- Eğitim sürecine katılan herkesle birlikte çalışmaya hazır oluşluğu mevcuttur.

Yayıncı

Sächsisches Staatsministerium für Kultus
(Saksonya Eyaleti Kültür bakanlığı)
42. Şube Kreş ve Sosyal Hizmetler
Carolaplatz 1, 01097 Dresden
Telefon: +49 351 56465122
E-posta: info@smk.sachsen.de
www.bildung.sachsen.de

Bu broşür eğitim misyonu üzerine çalışan bir çalışma grubunun ortaklaşa ürünü olarak meydana getirilmiştir: Ruth Beyer, "Kita Martinstraße" Müdürü, Chemnitz; Madleine Ehrlich, Kita "Sörnewitzer Kinderwelt e. V." Müdürü, Coswig; Maria Hackel, "Jugendamt" Danışmanı, Leipzig; Bärbel Höhne, Kita "Knirpsenland" Müdürü, Meißen; Brigitte Kittel, "Solidar-Sozialring GmbH" Danışmanı, Zwickau; Dr. Susanne Kleber, "Fakültät Erziehungswissenschaft" TU Bilimsel Elemanı, Dresden; Beate Nobis, Kita "Kinderhaus Leubnitz e. V." Müdürü, Dresden; Angelika Scheffler, "Landesjugendamt" Danışmanı; Ina Schenker, "Ev. Hochschule für Soziale Arbeit Dresden(FH)" Bilimsel Elemanı; Brigitte Wende, "Sächsisches Staatsministerium für Kultur und Sport" Daire Başkanı; Marion Wolf, Kita "Mäuseburg", Waldkirchen Müdürü; Eike Zwinzscher, Kita "Pusteblume" Müdürü, Frankenberg ve kreşlere katkısıyla: Kita "Mäuseburg", Waldkirchen, Kita "Sörnewitzer Kinderwelt e. V.", Coswig; Kita "Pusteblume", Frankenberg, Kita Lichtenstein

Yazı İşleri: Marie-Luise Spiewok, Uzman, Saksonya Toplum ve Tüketiciyi Koruma Bakanı

Redaksiyon: Rahel von Wroblewsky

Dizayn: Tania Miguez, Jens Klennert

Grafik: Denny Winkelmann

Dizgi: Ö Grafik, Dresden

Fotoğraflar: Kita Frankenberg,

Kita Waldkirchen, Kita Coswig

Baskı: 3000 adet

Basım: Druckerei Thieme, Meißen

Basım tarihi: Aralık 2020

Bu broşürü Saksonya Devlet İdaresi Broşür Dağıtım

Merkezi'nden ücretsiz olarak temin edebilirsiniz:

Hammerweg 30, 01127 Dresden

Telefon: +49 351 2103671 veya +49 351 2103672

Telefaks: +49 351 2103681

E-posta: publikationen@sachsen.de

www.publikationen.sachsen.de